

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

V. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Április 16.

29. szám.

Erdőtörvényünk egyik hibájáról.

A fenti felírás alatt vezető cikket találunk a „Magyar Erdész” című folyóiratban, melyet nem csak azért veszünk át egész terjedelmében, mert kiválóan az erdészeti altisztekre vonatkozó törvényes intézkedésekkel foglalkozik, hanem azért is, hogy a benne foglaltakra és az azokkal kapcsolatosakra nézve a magunk szempontjából nyilatkozhassunk, mit az átvett cikk folytatásaként lapunk jövő számára tartunk fenn.

A kérdéses cikk, mely különben a „Magyar Erdész” szerkesztője imecsfalvi Imecs Béla főerdész úr szakavatott tollából ered, a következőképp szól:

Rendszeres erdőgazdálkodás hazánkban csak erdőtörvényünk életbeléptetése óta van. Az 1879 XXXI. t.-cz. vetette meg a tulajdonképpen magyar erdészeti alapját, annak nagy horderejű intézkedései, üdvös kihatásai közgazdaságunk fejlesztésében, országszerte tetőszéssel fogadtattak s igen sokan sóhajtottak akkoriban fel, miért nem történt mindez egy félszázaddal előbb! Tekintélyes jogászemberektől többször hallottam ama kijelentést, hogy azon törvényeink közül, melyek az utolsó 25 évben nyertek szentesítést: erdőtörvényünk egyike a legjobbaknak. Ezt mondtuk mi szakemberek is az első években, míg az idő haladtával lépést tartó fejlemények azt a tapasztalatot érlelték meg bennünk, hogy bizony ez a törvényezik is, mint minden emberi alkotás, nem tökéletes s ha az erdészeti zsenge korában egy új érának megteremtésénél vezérszerepet játszott s vezető férfiainknak, kik a törvény létrehozása által maguknak soha el nem muló érdemeket szereztek, szemefényét, büszkeségét képezte, ma már nagyon kíváncsi volna azt rekonstruálni. Nem én magam vagyok egyedül aki törvényünk revízióját sürgeti, mert hasonló óhajok megnyilatkozását gyakrabban tapasztalhatunk kollegáink körében; hisz az Erdészeti Lapokban is az erdőkezelésre s üzemtervekre vonatkozó, újabb időben tett megjegyzéseknek háttére nem lehetett más, mint a helytelen elveknek bírálata által a figyelmet ebben az irányban felkelteni. Nem volt, nincs és nem is lesz soha a világon olyan törvény, amely örök időkre szólna. Ez a dolog természetével ellenkezik.

A törvényhozó testületnek aztán a kötelessége, ha valamely törvény nem a kitűzött helyes irányt szolgálja s az bebizonyítottat beismertetik, azt a közjó, az ország érdekeinek megóvása tekintetéből úgy módosítani, hogy annak hiányai miatt senki anyagi kárt soha ne szenvedjen, a szövegezése által félremagyarázásokra okot ne szolgáltatasson.

A szakemberek a leghivatottabbak arra, hogy az intézőkörök figyelmét a beteges állapotra tereljék, ők érzik közvetlenül annak sokszor kellemetlen, elviselhetetlen voltát, nekik

kell első sorban a közcél érdekét többé nem védő intézkedéseknek mikénti üdvös megváltoztatását sürgetni. Lapunknak főcélja szakunk előbbvitele által szeretett hazánk közgazdasági állapotán erőnkhez mérten dolgozni, népünk javán lehetőleg segíteni, azért e cél elérése megkívánja, hogy mindnyájan egyesült fokozott tevékenységet fejtsünk ki s ha szükséges, a „Magyar Erdész“-ben rámutassunk azokra az intézkedésekre, melyek törekvéseinkre, zsibbasztólag hatnak. Erdőtörvényünk több §-a ma már nem felel meg a szakemberek kívánalmainak s éppen azért nagyon helyén volna, ha e lap hasábjain mindenki elmondaná saját nézetét, véleményét, tapasztalatát, hogy a kérdés több oldalról megvilágítva, élénk eszmecsere által tisztáztassék.

Ezen alkalommal a törvény 37 §-áról akarok megemlékezni, melynek hiányaira s illetve igazságtalan voltára kívánom felhívni úgy az intézőkörök, mint a szaktársak figyelmét.

Hogy a kérdést érdemlegesen tárgyalhassam, idézem a §. szószerinti szövegét, mely ezeket mondja: „Erdőőr, ki egyúttal a vadászatra való felügyeletet is gyakorolja, csak oly egyén lehet, aki

a) feddhetlen életű,

b) életének 24-ik évét betöltötte,

c) a 17. §-ában megnevezett birtokosok erdeiben e törvény kihirdetésétől számított 10 év letelte után kizárólag csak oly egyének lesznek alkalmazhatók, kik a fenn elősorolt kelékeken felül bizonyítvánnyal képesek igazolni azt, hogy az erdőőri szakvizsgát a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister által, a belügyi ministerrel egyetértőleg kiadandó utasítás szerint jó sikerrel kiállották“.

Az a) és b) pont ellen nincsen észrevételem. A baj a c) pontban gyökerezik, mert habár az világosan megállapítja, hogy a 17. §. alá tartozó birtokosok erdőőrzésre csak vizsgázott embereket alkalmazhatnak, mégis azt látjuk, hogy valamennyi — a kincstár is — tart legalább annyi vizsganélküli embert, mint a hány vizsgázottat. Ez tehát tulajdonképpen törvénytelen állapotot jelent s hogy mégis eltűrik, oka az, mert mindenki belátja, hogy az őrizetre csupán vizsgázott embereket alkalmazni olyan kiadással járna, mely az erdő jövedelmével nem állana arányban.

A c) pont ezen intézkedése a magán-erdőkre nem vonatkozik, mert a törvény tisztán csak a kötött birtokoknál követeli meg a szakvizsgabizonyítványt. Ebben rejlik szerintem az igazságtalanság, mert míg N. N. 24 évet meghaladó koru feddhetlen életű egyén a magánbirtokos szolgálatában a hatóság által feleskettetik s ennek folytán szolgálatközben fegyvert hordhat, a törvény által erdőőrnek minősítettik, ha az államkincstár vagy annak felügyelete alá tartozó más birtokoshoz lép szolgálatba, ott törvény szerint ebben a minőségben nem fungálhat, jogosan a hatóság föl nem esketheti, löfegyvert nem viselhet s erdei kihágást meg nem akadályozhat.

Igaz ugyan, hogy a törvény hiányos intézkedése dacára a közigazgatási hatóságok a legtöbb megyében szemet hunyva, megtűrik az úgynevezett erdőszolgákat vagy erdőlegényeket, de van akárhány szolgabíró, aki szigorúan a törvényhez ragaszkodik s az ilyen egyént erdőőrnek nem ismeri el.

Ezelőtt egy évvel történt meg az az eset, hogy februárban, tehát az általános vadászati tilalom alatt, egyik gondnokságomban az erdőn szolgálatot teljesítő három erdőszolgámtól sörétes fegyverüket a pénzügyőrök elkobozták. A fegyverek az illetékes szolgabírósághoz küldettek, hova azonnal kérdést intézve azt a választ nyertem, hogy a pénzügyőrök egészen helyesen jártak el, mert mint a 17. §. alá tartozó erdőnél, én csak vizsgázott s illetve feleskettett erdőőrnek adhatok löfegyver viselésre, aménynyiben a feljelentettek eme követelményeknek meg nem felelnek, sörétes vadászfegyvert annál kevésbé viselhetnek, mert a vizsgázottak is szolgálatközben az 1895-iki 72086. számú földmivelési min. rendelet szerint csak golyós fegyvert hordhatnak. Mit volt most tennem? Az erdőtörvényre hivatkoznom nem lehetett, mert a szolgabíró a törvény álláspontjára helyezkedett, tehát barátságos útra kellett a kérdés megoldását terelni. Megmagyaráztam neki, fel hogy azon feljelentett egyének helyett az erdőhivatal a 4 kor. fegyveradót rendesen minden évben lefizette s ha az erdőtulajdonos őket az erdő őrzésével megbizta: felfogásom szerint ők az általános vadászati tilalmi időszakban is vadászhatnak a kártékony dúvadakra, anélkül, hogy vadászati kihágást

követnének el s a pénzügyöröknek joguk nem volt a fegyvereket elkobozni. A kellemetlen ügy aztán úgy lehet megoldva, hogy az illetőket vadöröknek eskettettem fel s most már mint ilyenek, a fegyverhordásra is jogosultak.

Az erdőtörvénynek azt a nemes intencióját és szükségét, hogy a 17. §-os birtokosoknál a gazdálkodást szigorú korlátok közé szorította s ellenőrzi, közgazdasági szempontból az elfogulatlan ítélő csak helyeselte, de a törvény 37. §-ának c) pontja felfogásom szerint nem indokolt s azt a törvény revíziója alkalmával módosítani kellene úgy, hogy a kérdéses birtokonál csak megfelelő számú vizsgázott erdőöröknek az alkalmazása tétessék kötelezővé, amellet azonban a védelem és őrzés gyakorlására — éppen mint a magánbirtokosoknál — a vizsgánélküli feddhetlen életű 24 éves egyén is feleltethető legyen s fegyvert viselhessen. Az amúgy is oklevéllel bíró erdőtiszt esetről-esetre megállapítja, illetve javaslatba hozza a szükséges vizsgázott örök számát, mint azt most az üzemtervi előírás teszi s avval a szakszerű erdővédelemnek, őrzésnek szerintem elég van téve.

Imecs Béla.

A mezőgazdaság hasznos madarai.

Tavaszzsal, a mikor a napsugár szelidebb mosolyára ébredezni kezd a természet mély álmából, a mikor kizöldül a mező és a fák bontogatni kezdik rügyeiket, mindjárt megjelennek azok legnagyobb ellenségei is, a különféle rovarok, hernyók és pöndrők. Nekiesnek a zöldülő levélnek és fünek s hiába volna ellenük minden védekezés, ha a természet maga nem gondoskodott volna arról, hogy alkotásainak e pusztítói tulságosan el ne szaporodjanak. Az erdők és mezők szárnyas énekesei, a madarak vannak hivatva arra, hogy az embert gazdaságának e legveszedelmesebb és legnehezebben irtható ellenségeitől megszabadítsák.

Hazánkban körülbelül 20.000 rovarfaj ismeretes, a melyek ugyszólván kivétel nélkül károsak a növényzetre. Elismert tény, hogy falánságuk és rendkívüli szaporaságuk következtében minden emberi védekezés mellett is kipusztítanak a földről minden növényt s ez által az embert is, ha nem volnának madarak. De a mikor a melegebb napsugár életre kelti a zöldelő természet ez ellenségeit, megjelennek a messze délidékről a kis énekesei is, melyek nélkül oly kihalt volna a kert és mező. A tavasz enyhe fuvalma gyengéd érzelmeket kelt a kóborló szárnyas trubadourokban is, visszhangzik a mező szerelmes éneküktől és a mikorra

a rovarok éhes ezrei pusztulással fenyegetnek mindent, a mi erdön és mezőn zöldel, már kikelték a még éhesebb madárfiókok is s gondos szüleik alig győzik a sok kövér bogarat összehordani folyton tátogató, sárga csőreikben. Rendkívül falánk a kis madár és ez a tulajdonsága alig becsülhető meg a mezőgazdaság szempontjából.

És az emberek mégsem becsülik meg a mezőgazda e barátait, annyira, hogy törvénnyel kellett intézkedni a hasznos madarak védelméről. A mezőrendőri törvény (1894. évi XII. t.-cz.) elvben kimondta, hogy a mezőgazdaságra nézve hasznos madarak irtása tilos, de ez az intézkedés nem volt elegendő azok védelmére, mert nem volt meghatározva, melyek ezek a hasznos madarak. Hazánkban 325 féle madárfaj él és az emberek nagy többsége nincs tisztában azzal, hogy ezek közül melyek az ő legjobb barátai, a kik nélkül nem volna gyümölcs a fán s nem volna aratás.

A földmivelésügyi miniszter e célból egy szakfőriakból és tudósokból álló bizottságot nevezett ki s ennek munkálkodása végre megállapította, hogy melyek a mezőgazdaságra nézve hasznos madarak.

Alábbiakban közöljük e névsor jeletékenyebb képviselőit, minden madár mellett pedig azt is fel- emlitjük, mivel szolgált reá arra, hogy barátunknak tekintsük és megvédelmezzük.

Bagoly* (gyöngy, füles, láng, nádi, mocsár, réti, mezei bagoly.) Ennél a madárnál alig van a mezőgazdának hasznosabb szövetségese. A rovarfélékkel inkább ritkábban él, főeledelét nagyobb ellenségeinkből keresi meg s ezek közt főleg az egerekre vadászik. Roppant falánk madár, egyes tudósok harmincz egeret is találtak egy-egy bsgoly gyomrában. A rovarokon kívül pusztítja még a mókust, vadkondat és a menyétet is.

Barázda-billegető (fehér, szürke billegető, hegyi, havasi billegető, leányka-madár, lipinkamadár). Ez a szürke, hosszufarkú és általánosan ismert madár is sok hasznót tesz az embernek. A szántóvető jól ismeri, ott settenkedik folyton az eke nyomában s a mint észrevesz egy-egy kukacot, pöndrót, rögtön elcsipi. Évenként háromszor is költ s ezáltal még inkább megérdemli, hogy védelmünkbe vegyük, mert éhes kicsinyei számára annál több bogarat kell összehordania.

Bibicz. (Bibocs, bibucz, gibicz.) Ez a hosszú, vörös lábú és fehér hasú madár a vizek partján szedi össze a férgeket és rovarokat.

Bubos-banka. (Büdös-banka, dutka, babutka, bugybóka, babuta.) A bubos bankát is mindenki ismeri, a melynek főcsemegéje a cserebogár-pajor. De azért másféle rovarral is bőven él.

Bubos pacsirta (kontyos madárka, kontyos pacsirta, butykás kató, pipiske, pityer, bubos pityer). A szürke, kóborló, pipiske is bőven él mindennemű káros rovarfélével.

Csaláncsucs (rozsdás, cigánycsaláncsucs, kóró-

* A zárójel közti nevek is a miniszter által összehívott bizottságtól származnak.

gébics, csaláncsattogató, fekete stiglincz.) Közönségesen gébicsnek hívják, a bogarak körül élő madár; rendes szokása, hogy az elfogott bogarakat a bokrok töviseire szurva öli meg, mielőtt megenne.

Csíz (csízik, egér-pinty), Mezőink egyik legszebben éneklő szárnyasa. Kivált költéskor pusztítja a rovarokat, a mikor az éhes fiókjai számára nem talál elegendő magot.

Csóka. A varjufélékhez tartozó fekete és szürkeszínű madár, a mely főleg rovarokkal él. Altalánosán ismert az a tulajdonsága, hogy könnyen megszeldül és emberi szavakat is megtanul.

Czinege. (Kék czinke, kétféjű czinege, molnár-, szén-czinke, szénczinege, tökmagbincs, fenyves-czinege, fenyves-czinke; fekete bubos, kontyos, bóbítás, bóbás, szakállas, nádi, barát-, vagy gyászos czinege, bubos, bóbítás vagy barkás czinke.) Az összes czinkefélék igen hasznos madarak mert rendkívül sok rovar elpusztítanak. Néhol rossz szemmel nézik, hogy a kenderet vagy napraforgót is megdézsmálja, de azért igen rászorgál arra, hogy megvédjük és szövetséges társunknak tekintsük, mert sokkal több hasznot tesz a káros rovarok nagy pusztításával, mint azzal a kárral, a melyet az olajos magvakban tesz. E mellett sok czinegefaj, mint pl. a fenyves-, molnár, barkás-czinege kizárólag rovarokkal táplálkozik. Nagy szaporasága (néhányik 15 tojást is tojik) még több káros rovar elpusztítására vezeti.

Fecske. (Házi, vagy molnár-fecske, gatyás, lármás, füstí vagy villásfarkú, tarka, kémény-, Istenfecske, parti, kotró, marti fecske, parti főske, sarlós, kazári, kőszáli, lábatlan, visitó hangu fecske.) Az összes fecskefajok, mint a tavasz hirnökei, általánosán kedvelt madarak, melyeket néhol a nép egész bahunás tisztelettel vesz körül és elpusztításukat vagy akár bántalmazásukat valóságos isten ellen elkövetett bűnnek tekinti. De nemcsak a tavasz megérkezésével kapcsolatba hozott költői jelentőségüknél fogva érdemlik meg tiszteletünket, hanem azért is, mert a káros rovarokat pusztító madarak közt az elsők közé sorozhatók. Kitünő röpkési ügyességüknél fogva bámulatosan tudják a rovarokat összekapkodni és rendkívül sokat pusztítanak el belőlük.

Egyesületi ügyek.

Felhívás.

A Pozsonyvármegyei erdészeti és vadászati altiszti fiók egyesület alulírt elnöke tisztelettel meghívja a vármegye területén működő összes erdészeti és vadászati altiszt urakat, kivált pedig az egyesületi választmányi tagokat, hogy a folyó évi május hó 16-án délelőtt 9 órakor Pozsonyban a Duna utca sarkán levő „Haller vendéglő” helyiségében megtartandó II.-ik közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek. A szom-

szédos vármegyék területén lakó t. kartársakat mint vendégeket szívesen látjuk.

A közgyűlés tárgya:

1. Az egyesület eddigi szervezkedéséről jelentés.
 2. Az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segélyegyesület alapszabályai jóváhagyásának szorgalmazása.
 3. Stenczinger Sándor kartás által Nyitrára összehívott gyűlésen való részvétel.
 4. Esetleges indítványok.
- Somorjai sziget 1901 évi április 5.

Makky János
kerületi és városi erdőaltiszt
ideigl. elnök.

Hasznos tudnivalók

A ludak hizlalása, tömése és koppasztása.

Kisgazdánk által követett eljárás a ludak hizlalására nézve, valóságos állatkinzás számba megy. A sötét, piszkos ketreczek között tartott s hizlalás alatt álló ludaknak 1., tollazata nem oly értékes, mert elveszti tiszta hófehér színét s piszkossárga színt nyer, 2., az állatok husa nem oly ízletes, sőt sok esetben nem is egészséges. Legtöbb helyen tömik a ludat, vagyis a gazdasszony ujjáival tömi a lud gégejébe a kukoricaszemeket. A hizlalás e módjában vajmi kevés ráció van, mert amennyit a gazdasszony a vámon nyer, annyit veszít a réven: 10 hizlalás alá fogott lud közül a hizlalás négy hetében 2—3 ludat rendszerint agyontöm, megfojt. Legcélszerűbb a ludak hizlalásánál azon eljárást követni, hogy a hizlalandó ludakat elzárt, körülkerített helyen tartjuk, a hol azok szabadon mozoghatnak, s az eléjük rakott eledelből annyit lakmároznak fel, a mennyi nekik tetszik. Kezdetben a felaprózott sárga répát, főtt burgonyát adjuk eléjük s mikor már kissé megjavultak akkor kezdjük az árpával és kukoricával való hizlalást, Négy hét alatt hasonló eljárás mellett majdnem oly sulyu, ízleteseb hizott anyagot nyerünk, mintha tömtük volna a ludakat. A ludak koppasztásával tenyésztőink az állatkinzás legvégsőbb határáig mennek. A megkoppasztott lud először nehezen hizlalható, husa nyers, nehezebben sül s megsülés után is izetlen. Sokan a tenyészállatokat is megfosztják tollaiktól, ennek meg az az eredménye, hogy az így elkinzott állatok utódai satnyák.

Egerrágás ellen. A gyümölcsfák tövén egerrágás ellen a következő célszerű eljárások bizonyultak igen jónak: fa- vagy kőszénhamut 10 centiméter szélesen és ugyanilyen vastagon teregetünk a fa töve körül, miután előbb ugyanakkora területről a föld eltávolított. A mezei egerek a karbolsav szagától is elmenekülnek. 100 gramm karbolsav 1 liter vízben higitva és a fa körül — természetesen nem igen közel a törzshöz — fellocsolva, teljesen elegendő az egerek távoltartására.

Olvasóink névjegyzéke.

(Folytatás.)

Sáros megye: 6.

1. Pálfi János	Ó.-Ruzsin
2. Ridilla János	Feketekút
3. Vécsey Lajos	Frics
4. Tokár István	Eperjes
5. Schleier Károly	Eperjes
6. Bódy József	Sáros Szt. Mihály.

Somogy megye: 42.

1. Pintér József	Török-Koppány
2. Hirsch Rezső	Kisbár
3. Unger Mihály	Lakocsa
4. Varga V. Antal	Terecseny
5. Naszlady Lajos	Kaposvár
6. Laszkó János	Szt. Tamás p.
7. Bátor József	Csepely
8. Tóth Bálint	Szigetvár
9. Tóth István	F. Nyimes
10. Sényi János	Mesztegye
11. Jászai Jelinek Béla	Torvaj
12. Laukovits Albert	Lapa puszta
13. Komáromi Mátyás	Karád
14. Janitsek Antal	P. Toldi
15. Viertl József	Andocs
16. Mezey György	Marczali
17. Piller Lajos	Patt p.
18. Marx Frigyes	Felső-Kak
19. Pósfai Lajos	Somogy Endréd
20. Molváretz Lajos	Karád
21. Herczeg Mihály	Aligvári cs.
22. Horváth Pál	Ráksi e.
23. Bernicza József	Miháld
24. Baka János	Csurgó
25. Pálffy Rudolf	Somogy Endréd
26. Polgár Nándor	Mernye
27. Farkas Viktor	Zselicz-Kislak
28. Rebek Béla	Karád
29. Duffung János	Fiad
30. Miklai Pál	Szt. Jakab
31. Bebics István	Felső Segesd
32. Tóth István	Nagy-Hácson
33. Kanyar János	Gabar p.
34. Illés István	Beleg
35. Vámosy György	Mozsgó
36. Csordás Péter	Antalszállás
37. Torma Vendel	Közép Rigóc
38. Novák József	Deseda
39. Szatmári Ignác	Somogy-Endréd
40. Kelemen József	Csertó
41. Stach Mihály	N. Szomajom
42. Kiss Imre	Somogy-Szobb.

LEVELEZÉS.

Kaposvár 1901 évi márczius 16-án.

Tekintetes szerksztőség!

Lapunk folyó évi 24-ik számában felhozott s véleményem szerint nagyon is szükséges és időszerű kérvény megszerkesztésére úgy a magam, valamint kar-

társaim nevében — kiket erre nézve értesítendek — kérni fogom.

Mielőtt azonban a kérvény megszerkesztéséhez szükséges adatokat közlőm, legyen szabad a dolog lényegére nézve már most egyet-mást felhoznom, kérve annak lapunkban oly czélból való közzétételét, hogy a más vidékeken lakó kartársak is hozzá szólhassanak és véleményüket nyilváníthassák,

Közös kérvényünk egyik sarkalatos tétele és fő pontja az lenne, hogy az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott altiszti személyzet ugyanolyan javadalmasban részesíttessék, mint a milyent az államkincstár szolgálatában álló kartársak élveznek. Ez nem csak azért jogos és méltányos kívánság, mert nekünk is az övékéhez hasonlatos minősítéssel kell birnunk s ugyanolyan szolgálalti és fegyelmi szabályoknak vagyunk alávetve. hanem annival inkább is, mert a mi szolgálatunk az övékéénél majdnem kivétel nélkül terhesebb, mert kerületeink gyakran számos község határára s távolságban terjednek ki (például nálunk 16—34 községben 4—50 kilométernyi távolságban) s így azoknak a bejárása és a szolgálat pontos és lelkiismeretes teljesítése szinte leküzdhetlen nehézségekbe ütközik.

Az utóbbi tényből kifolyólag kérelmeznünk kell a vasutakra a féláru vasuti menetjegy kedvezményét éppen úgy, mint a hogy ez a kincstáriaknál megvan, hogy így legalább ott, hol ez lehetséges szétszórt védkerületeinknél a vasutat is igénybe vehessük s ne kellessék úgy mint most 20—30 kilométert gyalogolnunk, míg valamely kerületünkbe kiérünk. hol azután teljesen elfáradva érkezvén meg éppen csak azt, a miért elindultunk, nem teljesíthetjük úgy, a mint kellene, tudniillik a kerületünk szorgos bejárását és megvizsgálását. Ugyanezt a hosszú utat kell azután haza is megtennünk s így időnk legnagyobb részét haszontalan gyalogolásban eltöltenünk, minek nagy részét sok helyütt megtakaríthatnók, ha olcsóbb módunk lenne a vasuton való utazásra, mert bizon most szerény fizetésünkből erre is költekezni családunk megrövidítése nélkül teljes lehetetlenség.

Én a magam részéről utazási átalány czimén 26 koronát kapok havonként s ennek ellenében hivatalos utazásaim ez idő alatt 18—25 napot vesznek átlag igénybe; kértem már most, hogy vajjon ezek költségeimnek fedezésére elegendő az utiátalány akkor, midőn még arra is kötelezve vagyok, hogy sürgős utazásoknál kocsifuvart is vegyek igénybe. Bizon gyakran pótolni kell még abból a havi 33 korona fizetésből, melylyel tulajdonkép magamat és családomat fentartani kellene.

A Somogy vármegyebeliekre vonatkozó eddigi adatok a következő lennének;

Alárendelve a kaposvári m. kir. állami erdőhivatalnak vagyunk ugyan, de járandóságainkat a vármegyei pénztárban kezelt alapból kapjuk. Összes létszámunk 9, így minden közigazgatási járás területére egy esik. A fizetési fokozatok következőkép oszlanak meg:

három I. osztályú, egyenkint 600 k. fizetés. 120 k. lakbér, 320 k. utazási átalány

három II. osztályú, 500 korona és három III. osztályú 400 korona fizetéssel, míg a többi illetmények ezeknél is ugyanazok, mint az I. osztályú erdőőrökénél.

A fizetést bélyeges nyugotára havi előleges részletekben kapjuk.

Elöléptetésre csak abban az esetben számíthat a kisebb fizetésű kartárs elhal, vagy véletlenül valamely okból szolgálatát elhagyja s így a III. osztályuk közt a legutolsó csak akkor számíthat előléptetésre, ha öt előtte álló beadja a kulcsot, már pedig öt embernek a halálát lesni és várni bizony keserves dolog. Ezért szükséges lenne kérelmezni az egységes fizetések megállapítását, ha másképp nem, tehát állami segélylyel.

Szolgálati és fegyelmi szabályaink az 1898 évi XIX. t.-cz. 14 §-a alapján készültek. Vannak kívülünk még a volt urbéreses és közbirtokosságok erdeinél alkalmazott kartársak is, ezeket azonban a tulajdonosok választván és fizetvén, a reájuk vonatkozó adatok előttem ismeretlenek.

A kérvény szerkesztésénél szükségesnek tartom inkább a reális, mint az ideális dolgokra (mint pl. fényes egyenruha stb.) fektetni a fősúlyt.

Tisztelettel vagyok

igaz hive Naszladý Lajos.

Az állatok világa. Brehm Alfréd Tierleben című világhírű művének magyar kiadásából most jelent meg a 21-ik füzet, mely azonban alapjában néve az első füzet s így bevezetése az eddig kiadott füzeteknek. Ebben találjuk a szerkesztőnek, Méhely Lajosnak előszavát, mely a eredetinek nem egyszerű fordítása. Mint minden tudomány, úgy a zoológiai is nagyot haladt az utolsó tíz év alatt s ennek az évtizednek újabb eredményeit, úgy a mostani megfigyelések anyagában mint megítélésében kifejezésre kellett juttatni a magyar kiadásban. A műbe bele kellett venni az eredeti magyar megfigyelések kincsét fölkellett ölelni a magyar faunának jellemző alakjait. Szóval a német mű kipróbált várán a magyar műnek kellett épülnie, mely nemcsak a tudomány, hanem a nemzet szempontjából is vívmányt jelent. Az előszó után, következik az általános áttekintés az emlősökre vonatkozólag, valamint a felosztás is. Ehez a füzethez a kiadó cég színes nyomatu műmellékletet csatolt, amely a vidrát ábrázolja. Szintén ehez a füzethez mellékeltek a könyvkötőnek szóló utasítást is, amely megmondja, hogy a színes és fekete műlapokat a szövegnek mily számú lapjai közé kell kötni. Most, hogy ezzel a füzettel az első kötet teljesen megjelent, egész határozottsággal konstatálhatjuk a teljes sikert, amelyben épen úgy része van a szerkesztőnek, aki becses munkát végzett, mint a Légrády testvérek kiadó cégnek, amely a mű előállításával s a képek és rajzok kiállításával a magyar nyomdászat terén remekelt. A műnek bel-

becse, mint művészi kiállítása arra hívja föl a művelt közönséget, hogy „Az állatok világa”-t megszerezze. A munka füzetenként is megkapható s egy-egy füzet ára 80 fillér. A bekötési tábla szintén megvehető darabonként 3 koronaért. A mű akár füzetenként, akár kötetben a Légrády testvérek könyvkiadóhivatalában (váci körút 78) rendelhető meg.

Dohányosok rekordja. A híres amerikai tragikusról, Edwin Boothról olvassuk egy angol lapban, hogy gyakran huszonöt szivart is elszívott egy nap alatt. Még olyan daraboknál, amelyekben nagy szerepei voltak, sem tudta nélkülözni a drága növényt; szolgálja minden jelenése végén a kulisszák mögött várta égő szivarral, amelyet a művész le nem tett egészen az utolsó pillanatig míg a színpadra nem kellett lépnie.

De Edwin Booth rekordját is lefőzte valami Illinois nevű honfitársa, aki a fölkeléstől a lefekvésig 40 szivart szokott elfüstölni. Az egészségére ez a dolog éppen nem volt semmi káros befolyással. Az angol íróvilág egyik kiváló tagja előtt nem szokatlan dolog egy nap alatt 60—70 cigarettát elszívni. Az illető ur gyermekkorá óta üzi ezt a nemes szenvedélyt, s kiszámította, hogy nem kevesebb mint 250 000 cigarettát szívott már el életében. Egy kaliforniai aranyozó fogadott egyszer, hogy hatvan perc alatt hat cigarettát, hat szivart és hat, erős dohánynyal töltött pipát sziv ki. A ritka fogadást be is tartotta ugyan, de a végén szívszéllhűdés érte a könnyelmű fickót. Egy észak-angliai öreg katona, aki 92 éves korában halt meg, hosszú életét a folytonos dohányzásnak tulajdonította. Hetven éven át mondogatta, hogy nem kevesebb, mint tizenhat uncia dohányt szívott el hetenkint, sőt volt idő, mikor ezt az adagot meg is kétszerezte.

A pénz története. Majdnem hihetetlen, hogy azok a népek, amelyek az assyr templomokat, sphinxeket és pyramisokat építették, nem ismerték a pénzt. Pedig ez tény. A pénz szó a genezisben és septuagintában tulajdonképpen ezüstöt jelent. Az ezüst darab az ezüst súlyára vonatkozott. Az ó-héber sekel szó eredetileg súlyt jelentett, mint ma az angol font szó. A legrégebbi vert pénz valószínűleg a lydiai volt, melyet Herodotos is említ. A Krözus érmének csak az egyik oldalán van nyomása és ovális alakú. Angol király arcképe először a VII. Henrik idejéből való ó-angol érmeken látható. Az első angolszász érmek kicsiny ezüst- és aranydarabok voltak és a fölírásuk értelme kincs volt. Sokáig apró ezüst- és aranykarikákai használtak fizetési eszköznek, amelyeket skillingsnek neveztek, ahonnan a mai shilling szó ered. A csérekereskedéstől a pénzforgalom felé nagy lépést jelentett a kendőnek és késnek értékű gyanánt való használata. Így a régi khinai érméknek is kendő vagy kés alakja volt és pedig az előbbi pusnak, az utóbbit taoznak hívták. Ezek az érdekes pénzdarábok 4000 évesek és a Krisztus előtti 2250-ból való. Kardalaku pénzdarábok Perzsiában is voltak forgalomban, de kényelmetlen alakjuk lassankint megváltozott; a penge egyre rövidebb, a markolat mindig nagyobb lett, a közepén lyukkal, amelyen fölfűzték. Végre a penge teljesen eltűnt és csak az egészen kereké lett markolat maradt meg a lyukkal közepén. Ilyen alakja van a khinaiak mai rézpénzének, a cashnak.

A medvék vendége. Furcsa kalandja volt a minap Pedro Garcia pamplonei spanyol pásztornak. Estefelé a hegyek között kószált s mire az országuttra jutott, az éjszakai fagytól és szélvészről megdermedtek tagjai. Már-már kimerülten rogyott a földre, midőn hirtelen eszébe jutott, hogy a közelben van egy rejtett barlang, a hol menedéket talál a nagy hidegben és kipihenheti fáradalmait. Szerencsésen el is jutott a barlanghoz, kiteri-

tette bő köpenyét és már-már s undikált is, midőn hirtelen neszt hallott. Nagy rémületére, egy órási nőstény medve mászott ki a barlang mélyéből s a pásztor tőszomszédságában leheveredett a földre, majd megszoftatta kölykeit. A pásztor kékült-zöldült a nagy rettegéstől s reggelre halálra váltan, fámolyogva kuszott ki a barlangból. A medvefamilia ekkor még javában aludt s egyáltalán nem vett tudomást hivatlan vendégéről.

Megtámadják-e a vadállatok az embert?

Szélteben elterjedt hit, hogy az ember élete, ha vadállattal találkozik, okvetlen nagy veszélyben forog. Ez a föltevés téves. legalább azoknak a vadászoknak a jelentéseiből, kik Afrikában vagy Indiában elefántokra, tigrisekre oroszlánokra stb. vadásznak, az tűnik ki, hogy ezek a nagy bestiák, amikor emberrel találkoznak, egyáltalán nem mutatnak harci kedvet, sőt a legtöbb esetben gyáván viselkednek. Egy amerikai szaklapban most Wells természetvizsgáló cikkezik arról, hogy mit tapasztalt ő, amikor vadállatokkal találkozik. A farkas nagyon ritkán támadja meg az embert és ha megtámadja is, csak kiéhezett állapotában vagy akkor teszi, ha kölykeit veszélyben látja. A legtöbb esetben a farkas gyáva és azonnal elmenekül akkor is, ha csak egy fiucskával találkozik. Kolorádóban egy kis leány egy teljesen felnőtt farkassal találkozott, mely nyugodtan megállt. A gyermek rákiáltott, hogy megfutamodásra kényszerítse és amikor ez nem használt, kövel is megdobta, mire a farkas rárohant a leánykára és megmarta. Ebben az esetben azonban a farkas védte magát, egy kutya is csak úgy tett volna. A medvéről szóló rémhistóriák is csak rágalmazáson alapszanak. A medve rendszerint nem támad és ha valami gunyhó körül settenkedik, csak ételmaramdekok után kutat, de nem az a célja, hogy emberhúst egyen. Még gyávább a puma. Egyszer egy puma éjjel egy utazó hátára ugrott, de azonnal elmenekült, amint ez felkiáltott. Csak ha kölykeit támadják meg, vadul meg minden állat. Még a csörgőkigyó is békés természetű és csak akkor támad rá az emberre és mar, ha ingerlik. (M. E.)

Egy földmives találmánya. Szegzádról írják:

Lehőcz István egyszerű szedresi földmives olyan puskát talált föl, amelylyel egymásután tizet lehet löni és a töltés hüvelyét a fegyver magából kilöki. Két évig dolgozott találmányán, míg végre elkészült vele és elfogadás végett megküldötte a honvédelmi miuisternek. A minis-teriumból most azzal küldötték vissza neki a központi szolgabíróság útján a fegyvert, hogy küldje föl Bécsbe a közös hadügyministerhez, ahol majd a műszaki osztály fog bírálatot mondani róla. Lehőcz elmondta a főszolgabírói hivatalban azt is, hogy olyan töltést is fölta-
lált, amelyből egymásután két golyót lehet kilöni.

A madarak védelme. Darányi földmívelésügyi minis-ter a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény alapján rendeletet adott ki, mely népies és tudományos nevükön felsorolja a mezőgazdaságra hasznos madarakat s kimondja, hogy ezentul a rendeletben felsorolt madarakat (például csiz, rigó, pacsirta, fülemile, kenderike, stb.) elfogni, megölni vagy forgalomba hozni csakis igazoltan tudományos czélokra szabad. A rendelet határozatai ellen vétők büntetés alá esnek. A minis-ter meghagyta, hogy rendeletét minden községben hirdessék ki, annak határozmányaira a mezőőröket külön oktassák ki s azok ellenőrzése az erdőőri és utfentartási személyzetnek is kötelességésvétetessék.

Szerkesztői üzenetek.

Bahna Mihály urnak, Bakabánya. Erdészeti zsebnaptárakat többen is rendeltek, de ezeket csak a jövő héten szállít-hatom, ha ugyan még kaphatok. Ekkor ugyanis személyesen megyek fel Budapestre az egyesület ügyében. **Studinger Jakab** urnak, Hamuház. **Mészáros György** urnak, Csesznek. **Pollák Rezső** urnak, Bozók. Előfizetési díjaik beérkeztek s javukra irattak. **Süle Péter** urnak, Szécsi-Sziget. A közleményeket, kivált az erdészeti és vadászati szakba vágókat örömmel fogadom. **Armás Péter** urnak, Vereserova. Erdőkár tárgyaláshoz vagy más hivatalos ügyben tett utazásnál a gondnokság kerületén kívül s 16 km. meghaladó távolságoknál kmenkint 18 fl. azon-kivül éjjeleléssel 1 k. 12. fl. éjjelelézés nélkül 84 fl. napdíj jár.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó

Podhradszky Emil.

ERDESZETI MAGVAK!

Magyar Fenyőmag Pergető Intézet

és erdészeti magkereskedés

FARAGÓ BÉLA, Zala-Egerszegen.

Minden kiállításon kitüntetve; legújabbán Párisban ezüst éremmel.

Ajánl mindennemű hazai és külföldi szavatolt legmagassabb csiraképeségű

ERDESZETI MAGVAKAT,

kocsányos és kocsánytalan főlgyimakkot.

Arjegyzék és számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatának gyűjteménye kívánatra bérmentve küldetik.

ERDESZETI MAGVAK!

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboicsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönbön felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olesó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának. Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN

CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS FELTÁLLÓJA A REMONTOIR INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT.
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömesre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészi kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.